

بررسی جامعه شناختی شهرگرایی

(مطالعه موردی شهر ساری)

چکیده

شهرگرایی به کیفیت متمایز اجتماع انسانی، یک شیوه اختصاصی زیست یا شیوه زندگی که ویژگی شهر است، اشاره می کند. شهرگرایی برخلاف شهرنشینی یک فرآیند رشد شهری نیست بلکه مرحله نهایی و نتیجه ی شهرنشینی محسوب می شود. تحقیق حاضر به این منظور انجام شده است که با توجه به روند افزایش شهرنشینی در شهر ساری، مردم این شهر تا چه حد شهرگرا هستند و میزان شهرگرایی آنها از چه عواملی تأثیر می پذیرد. براساس عوامل مؤثر بر شیوه زندگی شهری از دیدگاه ترکیب گرایی و خرده فرهنگی، هشت فرضیه؛ مبتنی بر متغیرهای مستقل سن، جنسیت، وضعیت تأهل، تحصیلات، وضعیت اشتغال، سابقه زندگی در شهر، نوع محله و تعداد فرزندان در رابطه با میزان شهرگرایی شهرنشینان شهر ساری تدوین شد.

جهت بررسی تجربی فرضیات تحقیق از روش پیمایش و تکنیک پرسشنامه ی استفاده شده است. جامعه آماری این تحقیق افراد 30 تا 65 ساله شهرنشین شهر ساری و حجم نمونه 340 نفر بوده که نمونه ها به روش طبقه ای تصادفی ساده انتخاب شده اند. جهت تحلیل داده ها متناسب با سطح سنجش آنها، از ضریب همبستگی پیرسون و اسپیرمن، آزمون من وایتنی و آزمون کروسکال والیس استفاده شده است.

نتایج تحقیق نشان می دهد میزان شهرگرایی شهرنشینان ساری در سطح بالایی قرار دارد و تعداد کمی از افراد از نظر میزان شهرگرایی در حالت متوسطی قرار دارند. نتایج مربوط به آزمون فرضیات حاکی از آن است که همه فرضیات دارای رابطه معنادار بوده اند. در نتیجه می توان گفت میزان بالای شهرگرایی افراد قابل تبیین در رویکرد جبرگرایی است و شیوه زندگی مردم شهر ساری حاصل جبر محیط شهری بوده و عوامل اکولوژیک باعث این نوع شیوه خاص زندگی در شهر می باشد.

واژگان کلیدی: شهرگرایی، از خودبیگانگی، فردگرایی، عقلانیت، روابط ثانویه، رویکرد جبرگرایی

¹ - علی رحمانی فیروزجاه

² - حکیمه کبیری نسب